

Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin

2014

Sosiaaliturvan menot kasvoivat edelleen eniten vuonna 2014

Julkisyhteisöjen menoista suurin osuus kohdistui sosiaaliturvaan vuonna 2014. Sosiaaliturvan menot myös kasvoivat eniten vuodesta 2013. Sosiaaliturvan menojen kasvu johtui erityisesti vanhuuteen ja työttömyyteen liittyvistä menoista. Julkisyhteisöjen kokonaismenojen kasvu kuitenkin hidastui aiempiin vuosiin verrattuna ja oli 2,0 prosenttia.

Julkisyhteisöjen menojen tehtäväjakauma 2014, tehtävän osuus menoista

	Tehtävän osuus kokonaismenoista, %	Tehtävän osuus nettomenoista, % ¹⁾	Tehtävän osuus kulutusmenoista, %
G01 Yleinen julkishallinto	14,3	11,4	11,2
G02 Puolustus	2,4	2,6	5,5
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2,3	2,2	4,5
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	8,3	7,9	9,0
G05 Ympäristönsuojelu	0,4	0,4	0,6
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	0,7	0,4	0,5
G07 Terveystieteiden tutkimus	14,3	13,1	25,7
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	2,5	2,6	3,7
G09 Koulutus	11,0	11,6	18,9
G10 Sosiaaliturva	43,8	47,8	20,3
G0 Tehtävät yhteensä	100	100	100

1) Nettomenot = kokonaismenot vähennettynä saaduilla myynti- ja maksutuloilla sekä tuotoksella omaan loppukäyttöön.

Sosiaaliturvaan kohdistuneet menot kasvoivat eniten, 3,7 prosenttia ja niitä oli 52,2 miljardia euroa. Pääosa sosiaaliturvan menojen lisäyksestä selittyy vanhuuteen ja työttömyyteen liittyvien menojen kasvulla. Vanhuuteen liittyvien menojen kasvu johtui mm. maksettujen työeläkkeiden kasvusta. Sosiaaliturvan osuus kokonaismenoista kasvoi 43,8 prosenttiin edellisvuoden 43,0 prosentista. Muiden tehtäväluokkien osuus kokonaismenoista pysyi samana tai supistui hieman.

Julkisyhteisöt koostuvat valtionhallinnosta, paikallishallinnosta ja sosiaaliturvarahastoista. Valtionhallinnon kokonaismenot kasvoivat tasan prosentin ja paikallishallinnon 1,2 prosenttia. Sosiaaliturvarahastojen menot kasvoivat jälleen nopeimmin alasektoreista, 4,7 prosenttia edellisvuodesta. Julkisyhteisöjen

sulautetuista kokonaismenoista 27 prosenttia on valtionhallinnon, 40 prosenttia paikallishallinnon ja 33 prosenttia sosiaaliturvarahastojen menoja.

Menolajeista eniten kasvoivat maksetut sosiaalietuudet. Ne kasvoivat yhteensä 1,8 miljardia euroa. Sosiaalietuuksien kasvusta 0,9 miljardia johtui vanhuuseläkkeiden ja 0,6 miljardia työttömyysetuuksien kasvusta. Myös tavaroiden ja palveluiden ostot eli väliuotekäyttö kasvoi. Maksetut palkat supistuivat hieman, ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1994. Lisäksi omaisuusmenot supistuivat.

Vuonna 2014 julkisyhteisöjen kokonaismenot olivat 119 miljardia euroa, 58,1 prosenttia suhteessa bkt:hen. Nettomenot olivat 104 miljardia euroa ja niiden bkt-suhde oli 50,6 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat 0,9 prosenttia ja ne olivat 51 miljardia euroa eli 24,7 prosenttia suhteessa bkt:hen.

Julkisyhteisöjen kokonaismenot ovat luonteeltaan bruttomenoja. Ne sisältävät merkittävän määrän julkisyhteisöjen välisiä ostomenoja, jotka ovat samalla myös julkisyhteisöjen tuloja.

Vertailukelpoisempi tunnusluku, nettomenot, saadaan vähentämällä kokonaismenoista myynti- ja maksutulot sekä tuotos omaan loppukäyttöön, jolloin palveluista saadut tulot, kuten julkisyhteisöjen väliset palveluostot ja omaan käyttöön tuotettujen investointien tuotantokustannukset eivät vaikuta tunnuslukuun. Nettomenoista ei kuitenkaan ole vähennetty julkisyhteisöjen toisilleen tai itselleen maksamia veroja kuten arvonlisäveroa eikä sosiaalivakuutusmaksuja.

Vertailukelpoinen mittari on myös julkisyhteisöjen kulutusmenot, joka kuvaa julkisyhteisöille palvelujen tuotannosta aiheutuneita juoksevia menoja, vähennettyinä palveluista saaduilla palvelumaksuilla ja muilla palveluiden myyntituloilla.

Sisällys

1. Julkisyhteisöjen menojen kasvu hidastui vuonna 2014.....	4
2. Julkisyhteisöt investoivat eniten liikenneinfrastruktuuriin.....	5
3. Sosiaaliturvan osuus kulutusmenoista kasvaa ja koulutuksen supistuu.....	6

Taulukot

Taulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot vuonna 2014 ja muutokset vuodesta 2013.....	4
--	---

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja sektoreittain 2014, miljoonaa euroa.....	7
Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin ja sektoreittain 2014, miljoonaa euroa.....	7
Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen menot taloustoimittain ja sektoreittain 2014, miljoonaa euroa.....	7

Kuviot

Kuvio 1. Julkisyhteisöjen investoinnit (kiinteän pääoman bruttomuodostus) 1990-2014, suhteessa BKT:hen.....	5
Kuvio 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin 1990–2014, tehtävän osuus kulutusmenoista.....	6

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin	8
---	---

1. Julkisyhteisöjen menojen kasvu hidastui vuonna 2014

Julkisyhteisöjen kokonaismenot kasvoivat 2,0 prosenttia eli 2,3 miljardia euroa vuonna 2014. Kasvu oli kuitenkin hitaampaa kuin aiempina vuosina. Vuonna 2013 kokonaismenot kasvoivat 4,1 prosenttia.

Eniten kasvoivat sosiaaliturvaan kohdistuneet menot. Sosiaaliturvan menoja kasvattivat eniten maksetut työeläkkeet. Suhteellisesti nopeimmin kasvoivat kuitenkin työttömyysmenot, 12,5 prosenttia edellisvuodesta, kun vanhuuteen liittyvät menot kasvoivat 2,9 prosenttia. Vanhuuteen liittyviä menoja oli 25,0 miljardia euroa ja työttömyyteen liittyviä 5,2 miljardia euroa.

Seuraavaksi eniten kasvoivat elinkeinoelämän edistämisen, terveydenhuollon ja yleisen julkishallinnon menot. Näiden tehtäväryhmien menot kasvoivat noin 0,2 miljardia euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot vuonna 2014 ja muutokset vuodesta 2013

	Tehtävän osuus kokonaismenoista, %	Miljoonaa euroa	Muutos edellisvuodesta, %	Muutos edellisvuodesta, miljoonaa euroa
G0 Tehtävät yhteensä	100	119 241	2,0	2 319
G01 Yleinen julkishallinto	14,3	17 059	1,2	197
G02 Puolustus	2,4	2 889	-3,1	-92
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2,3	2 729	-2,9	-82
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	8,3	9 946	2,1	201
G05 Ympäristönsuojelu	0,4	529	1,3	7
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	0,7	814	0,5	4
G07 Terveydenhuolto	14,3	17 064	1,2	195
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	2,5	2 970	-0,4	-11
G09 Koulutus	11,0	13 063	0,4	52
G10 Sosiaaliturva	43,8	52 178	3,7	1 848

Elinkeinoelämään kohdistuneiden menojen kasvu johtui erityisesti liikenneinvestointien kasvusta. Terveydenhoidon menojen kasvu johtui pääosin paikallishallinnon terveystalvelujen tuotantokustannuksista. Myös sosiaaliturvarahastojen maksamien lääkekorvausten menot kasvoivat hieman.

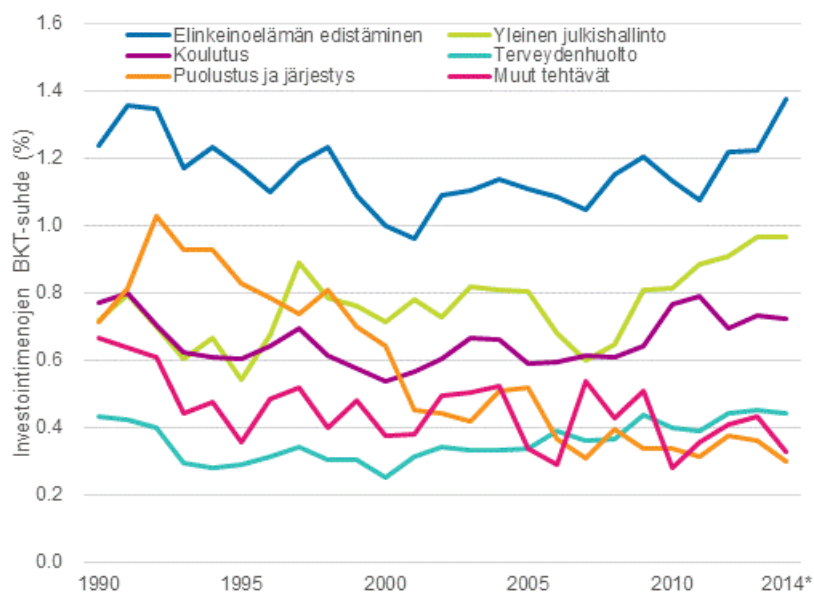
Puolustuksen menot supistuivat investointien vähenemisen takia. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden menojen pieneneminen johtui mm. poliisitoimen menojen supistumisesta.

2. Julkisyhteisöt investoivat eniten liikenneinfrastruktuuriin

Julkisyhteisöjen investoinnit, kansantalouden tilinpidon termein kiinteän pääoman bruttomuodostus oli 8,5 miljardia euroa eli 4,1 prosenttia suhteessa bkt:hen vuonna 2014. Koko kansantalouden investoinneista julkisyhteisöjen osuus oli noin 20 prosenttia. Kiinteän pääoman bruttomuodostus kuvaa investointivarojen, kuten rakennusten ja rakenteiden, hankintoja vähennettynä myynneillä. Tutkimus- ja kehittämismenot luetaan myös investoinneiksi.

Tehtävittäin tarkasteltuna (Kuvio 1) julkiset investoinnit kohdistuvat erityisesti elinkeinoelämän edistämiseen, johon käytettiin kolmannes investoinneista, sekä yleiseen julkishallintoon ja koulutukseen. Muiden tehtävien osuus on pienempi.

Kuvio 1. Julkisyhteisöjen investoinnit (kiinteän pääoman bruttomuodostus) 1990-2014, suhteessa BKT:hen

Elinkeinoelämän edistämisen tehtäväluokan investoinneista suurin osa kohdistuu liikenneväyliin. Esimerkiksi vuonna 2014 elinkeinoelämän edistämiseen kohdistui investointeja 2,8 miljardia euroa, josta 2,4 miljardia euroa liittyi liikenteeseen.

Yleisen julkishallinnon alatehtävistä tärkeimpiä olivat perustutkimus sekä yleiset hallintopalvelut. Yleiset hallintopalvelut sisältävät esimerkiksi julkisyhteisöjen toimitiloja hoitavien yksiköiden investointeja. Tehtävän menojen kehitykseen vaikuttaa toimintojen keskittämisen lisääntyminen. Perustutkimuksen investoinnit olivat 1,0 miljardia euroa ja yleisten hallintopalvelujen 0,9 miljardia euroa vuonna 2014.

Koulutukseen kohdistuvista 1,5 miljardista eurosta noin kolmasosa oli korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisinvestointeja vuonna 2014. Muut koulutuksen investoinnit liittyivät pääasiassa koulurakennuksiin.

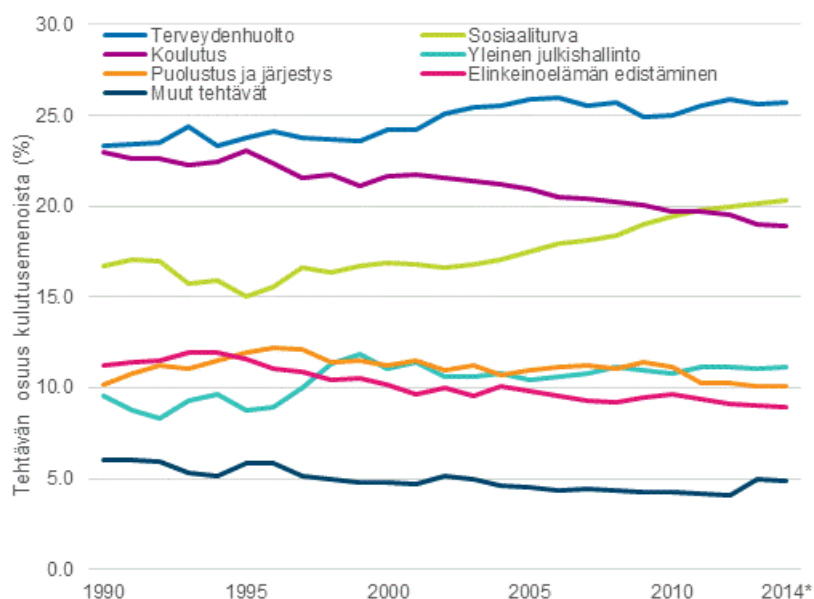
Julkisyhteisöjen investoinneista hieman yli puolet oli paikallishallinnon tekemiä ja loppuosa valtionhallinnon. Sosiaaliturvarahastot olivat vuonna 2014 myyneet enemmän investointihyödykkeitä kuin hankkineet niitä.

3. Sosiaaliturvan osuus kulutusmenoista kasvaa ja koulutuksen supistuu

Julkisyhteisöjen kulutusmenot kasvoivat 0,9 prosenttia eli 0,5 miljardia euroa vuonna 2014. Myös kulutusmenojen kasvu hidastui. Viimeksi kulutusmenojen käypähintainen kasvu on ollut tätä hitaampaa vuonna 1993, jolloin kulutusmenot supistuivat.

Julkisyhteisöjen kulutusmenojen suurin osuus, noin neljäsosa eli 13,1 miljardia euroa, liittyy terveydenhuollon palvelujen tuottamiseen (Kuvio 2). Seuraavaksi merkittävimpiä tehtäviä olivat sosiaaliturva, koulutus ja yleinen julkishallinto.

Kuvio 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin 1990–2014, tehtävän osuus kulutusmenoista.

Terveydenhuolto on ollut suurin kulutusmenojen tehtäväluokka koko tarkastelujakson ajan. Kulutusmenojen tehtäväjakaumassa suurin muutos on koulutuksen meno-osuuden supistuminen ja sosiaaliturvan osuuden kasvu. Sosiaaliturvan menojen osuus ylitti koulutuksen osuuden vuonna 2011. Kehitykseen vaikuttaa ikärakenteen muutos. Sosiaaliturvan kulutusmenojen kasvu johtuu erityisesti vanhustenhoitopalvelujen kustannuksista.

Menoiltaan pienempien tehtävien osuudet kulutusmenoista ovat olleet 2000-luvulla suhteellisen tasaisia. Muiden tehtävien osuutta vuonna 2013 kasvatti Yleisradion luokittelu julkisyhteisöihin.

Kulutusmenoista suurin osa, noin 66 prosenttia, on paikallishallinnon menoja. Valtionhallinnon osuus on 27 prosenttia ja sosiaaliturvarahastojen 7 prosenttia.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja sektoreittain 2014, miljoonaa euroa¹⁾

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
G0 Tehtävä yhteensä	119 241	58 615	48 936	41 965
G01 Yleinen julkishallinto	17 059	13 275	7 484	65
G02 Puolustus	2 889	2 889	-	-
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 729	2 170	564	-
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	9 946	6 915	3 441	-
G05 Ympäristönsuojelu	529	397	146	-
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	814	375	456	-
G07 Terveydenhuolto	17 064	6 536	14 324	2 476
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	2 970	1 534	1 681	-
G09 Koulutus	13 063	7 263	8 639	975
G10 Sosiaaliturva	52 178	17 261	12 201	38 449

1) Julkisyhteisöjen kokonaismenot sulautettuja, alasektoreiden sulauttamattomia.

Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin ja sektoreittain 2014, miljoonaa euroa

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
G0 Tehtävä yhteensä	50 781	13 786	33 414	3 581
G01 Yleinen julkishallinto	5 673	2 756	2 897	20
G02 Puolustus	2 808	2 808	-	-
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 268	1 795	473	-
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	4 587	3 250	1 337	-
G05 Ympäristönsuojelu	310	248	62	-
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	254	70	184	-
G07 Terveydenhuolto	13 055	159	10 717	2 179
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	1 888	548	1 340	-
G09 Koulutus	9 608	1 746	7 809	53
G10 Sosiaaliturva	10 330	406	8 595	1 329

Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen menot taloustoimittain ja sektoreittain 2014, miljoonaa euroa¹⁾

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
Väliuotekäyttö	23 633	5 977	16 488	1 168
Palkansaajakorvaukset	29 161	6 935	21 649	577
Maksetut tukipalkkiot	2 689	2 282	407	-
Omaisuusmenot	2 557	2 469	133	45
Sosiaalietuudet	45 885	4 589	4 259	37 037
Maksetut tulonsiirrot	6 061	31 585	1 283	3 187
Pääoman bruttomuodostus ja muiden kuin rahoitusvarojen hankinta	8 420	3 838	4 666	-84
Maksetut pääomansiirrot	674	806	42	17
Muut menot	161	134	9	18
Kokonaismenot	119 241	58 615	48 936	41 965

1) Julkisyhteisöjen (S13) tason omaisuusmenot, tulonsiirrot, pääomansiirrot ja kokonaismenot sulautettuja, alasektoreiden

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin

Tilaston tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tilasto kuvaa julkisyhteisöt-sektorin ja sen alasektoreiden kokonaismenojen jakautumista tehtävittäin Euroopan kansantalouden tilinpidon (EKT 2010) tehtäväluokituksen COFOG (Classification of the Functions of Government) mukaan sekä menolajeittain. Tilaston avulla voidaan seurata talouspolitiikan tavoitteiden toteuttamista julkisten menojen rakenteen muutosten avulla.

Tilasto pohjautuu kansantalouden tilinpidon tietoihin.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto on kansantalouden tilinpidon mukainen johdettu tilasto. Tilaston perusjoukko, käytetyt perusaineistot ja tutkimusasetelma ovat samat kuin kansantalouden tilinpidossa. Kysymyksessä on kokonaistutkimus ja tiedot saadaan valtion kirjanpitoaineistosta, kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätöksiin perustuvasta tilastokyselystä sekä sosiaaliturvarahastojen tuloslaskelmista, vuosikertomuksista ja tilastoista. Lähteenä ovat myös julkisyhteisöihin luokiteltujen yhtiöiden tilinpäätöstiedot.

EU:n jäsenmaat toimittavat julkisyhteisöjen menoja tehtävittäin koskevat tiedot Eurostatille pohjautuen Euroopan parlamentin ja neuvoston EKT 2010 -asetukseen.

Tilaston luokitukset ovat sektoriluokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus sekä menolajiluokitus.

Sektoriluokitus löytyy Tilastokeskuksen luokitustietokannasta. Sektoriluokituksen mukaan julkisyhteisöihin Suomessa luetaan valtio, kunnat ja kuntayhtymät, Ahvenanmaan maakuntahallinto sekä sosiaaliturvarahastot. Valtio- ja kuntasektoriin ei lueta sellaisia valtion ja kuntien liikelaitoksia, jotka ovat markkinatuottajia. Valtiosektoriin luetaan budjettitalouden ohella mm. budjetin ulkopuoliset rahastot, yliopistot, Yleisradio, Senaatti-Kiinteistöt ja yliopistojen kiinteistöyhtiöt. Paikallishallintosektoriin luetaan kunnat ja kuntayhtymät, ammattikorkeakoulu-yhtiöt sekä kuntien omistamat yhtiöt, jotka tuottavat palveluja lähinnä omistajilleen. Sosiaaliturvarahastoihin luetaan Suomessa julkisen vallan säätämää sosiaaliturvaa hoitavat yksiköt. Näitä ovat perusturvaa toteuttavat yksiköt, kuten Kansaneläkelaitos, Työttömyysvakuutusrahasto, työttömyyskassat, sairauskassat, työttömyyskassat, lakisääteistä työeläkevakuutusta hoitavat yhtiöt, eläkesäätiöt, eläkekassat ja julkiset laitokset (esim. Keva). Työeläkelaitokset määriteltiin tilastoinnissa osaksi Suomen julkisyhteisöjä EU:n komission tammikuussa 1997 tekemällä erityisellä päätöksellä.

Menolajit, jotka perustuvat EKT 2010:n taloustoimiin, ovat:

- Välituotekäyttö
- Maksetut verot (pl. pääomaverot)
- Palkansaajakorvaukset
- Tukipalkkiot
- Omaisuusmenot
- Sosiaalietuudet (ml. luontoismuotoiset sosiaalietuudet)
- Muut tulonsiirrot
- Pääomansiirrot
- Pääoman bruttomuodostus
- Valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinnat

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa käytetty kokonaismenojen käsite perustuu yllämainittuun EKT 2010 -asetukseen.

Julkisyhteisöt yhteensä -tasolla kokonaismenot esitetään sulautettuna siten, että alasektoreiden väliset korot, sekä tulo- ja pääomansiirrot eliminoidaan. Alasektoreiden tasolla menot esitetään sulauttamattomina.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto on vuositilasto ja ilmestyy kerran vuodessa helmikuun alussa. Vuonna t ilmestyvä tilasto koskee vuotta t-2 ja sitä aikaisempia vuosia. Tilaston tiedot ovat vuoden t-2 osalta tarkistettuja ennakkotietoja ja aikaisempien vuosien osalta lopullisia tietoja.

Tiedot voivat muuttua kansantalouden tilinpidon tasokorjausten yhteydessä.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilasto julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla, josta löytyvät myös tilaston metatiedot (<http://tilastokeskus.fi/til/jmete/index.html>).

Tiedot julkaistaan myös kansantalouden tilinpidon julkaisussa, joka ilmestyy vuosittain helmikuussa. Tiedot löytyvät julkaisun taulukosta 5.1 Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja alasektoreittain sekä 5.2 Julkisyhteisöjen sulautetut menot tehtävittäin ja menolajeittain.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston tiedot ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon tietojen kanssa ja kansainvälisesti vertailukelpoisia EU:n jäsenmaiden kesken. Vertailukelpoiset aikasarjat ovat saatavilla vuodesta 1990 alkaen. EU:n tilasto löytyy Eurostatin web-sivuilta.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin ovat määritelmiltään yhteneväisiä EU:n kansantalouden tilinpidon (EKT 2010) määritelmien kanssa

Lisätietoja

Jukka Hytönen 029 551 3484
Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

rahoitus.tilinpito@stat.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-0593 (pdf)